

Szenes Zoltán

Új NATO-stratégia

Noha már az évtized közepén felmerült, hogy a biztonsági környezet változásai, az új, globális fenyegetettség miatt „át kell írni” az 1999-ben, Washingtonban elfogadott stratégiai koncepciót, hiába volt teljes egység az 5. cikk életbeléptetéséről 9/11 után, az iraki háború megtépázta a szövetség egységét, hiányzott az ehhez szükséges közös politikai akarat.

A fordulatra a 2009-es jubileumi csúcsig kellett várni, amelyen az állam- és kormányfők döntöttek az új stratégia kidolgozásáról, amihez elfogadtak egy nyilatkozatot a szövetség jövődó biztonságáról. Az akkor megválasztott új NATO-főtitkár, Anders Fogh Rasmussen számára a koncepció elkészítése kiemelt prioritást élvezett.

A NATO történetének *hetedik stratégiai koncepciója* sajátos körülmények között született: féléves nemzetközi, nyilvános társadalmi vita előzte meg, tizenkét fős tanácsadói csoport foglalta össze a tanulságokat, fogalmazta meg a javaslatokat, hogy aztán egy négyfős csoport elkészítse a koncepció tervezett szövegét. A hosszú kidolgozást rövid politikai vita követte, a külügy- és védelmi miniszterek már októberben egyetértettek a dokumentummal, s a stratégia harmadik, módosított változatát hagyták jóvá az állam- és kormányfők. A korábbi stratégia-kidolgozásoktól eltérően az egész folyamatot a NATO-főtitkár „vezényelte”.

Az *Aktív szerepvállalás és modern védelem* címet viselő koncepció igazi politikai dokumentum: csak a fő kérdésekre koncentrál, a változó biztonsági környezetből eredezteti a NATO régi-új feladatait, iránymutató, koncepcionális jelleggel írja le a fő teendőket. A szö-

vetség számára az új évtizedre *három* fontos missziót fogalmazott meg: *a kollektív védelmet, a válságkezelést és a kooperatív biztonságot*. A szövetség a jövőben a nemzetközi biztonságot a meglévő partnerségi struktúrák erősítése mellett *egy új, széles körű kooperatív hálózat létrehozásával* szeretné biztosítani, amelyben minden meghatározó nemzettel és releváns biztonsági szervezettel együtt szeretne működni. Ennek szép példája volt a csúcson elért azon megállapodás, hogy Oroszország is részt vesz a NATO európai rakétavédelmi programjának kialakításában.

A koncepció talán egyetlen gyengesége, hogy minden korábbi stratégiához viszonyítva *igen röviden (két pontban) és általánosan* fogalmazta meg a NATO katonai képességei fejlesztésének, átalakításának feladatait. Pedig a NATO-stratégia végső célja éppen az, hogy a politikai feladatokat és követelményeket a védelmi tervezés segítségével *„lefordítsa” a nemzeti haderő-fejlesztés „nyelvére”*, mert csak így lehet modern, fenntartható, telepíthető, komplex feladatrendszert ellátni képes szövetségi haderőt építeni. Talán ez az oka annak, hogy egy külön katonai intézkedéscsomagot is el kellett fogadni, amelyben olyan fontos témakörök szerepelnek, mint az új parancsnoksági rendszer véglegesítése, a hagyományos és nukleáris képességek áttekintése, a rakétavédelmi akcióterv vagy az új információs hadviselési stratégia. Megnyugtatóbb lett volna, ha a katonai képességfejlesztés e hosszú távú stratégiai feladatai nem *ad hoc* döntések nyomán formálódnak, hanem a legfelsőbb stratégiai koncepcióban kaptak volna állam- és kormányfői megerősítést. ■